

Motion till riksdagen 2005/06: MJ393

av **Carina Adolfsson Elgestam (s)**

Sockerproduktion

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om hållbar utveckling för sockerproduktion.

Motivering

Marknaden för socker är idag helt reglerad genom den gemensamma marknadsordningen för socker. Marknadsordningen har garanterat producenterna en hög prisnivå, vilket har lett till att produktionen har ökat kraftigt och allt större mängder socker har exporterats med hjälp av stora exportbidrag. Priset på socker är idag cirka tre gånger så högt som på världsmarknaden.

EU:s subventionerade export har drivit ner världsmarknadspriserna, vilket försämrat möjligheterna för andra exportländer, varav de flesta är utvecklingsländer. Samtidigt har EU sedan Storbritanniens EU-inträde 1975 genom Sockerprotokollet importerat bestämda mängder socker från en grupp utvecklingsländer i bland annat Västindien, som på detta sätt fått tillträde till EU:s mycket lönsamma marknad.

Förutom denna grupp av länder med särskilda intressen i reformprocessen tillkommer ett antal minst utvecklade länder (MUL) som 2001 genom det så kallade *Everything but arms*-initiativet utlovats fritt tillträde till EU:s marknad. För de allra flesta produkter infördes tullfriheten 2001, men för socker kommer den att införas gradvis mellan 2006 och 2009. Det finns krafter idag som arbetar för en längre övergång för att omställningen till andra grödor i Europa ska gå mindre smärtfritt.

Marknadsordningen för socker har i princip varit oförändrad sedan den infördes i slutet av 1960-talet. En reform är oundviklig av flera skäl, och en diskussion om reformen har pågått i flera år. I juni 2005 presenterade EU-kommissionen ett konkret förslag till reform. Förslaget innebär bland annat att sockerpriset sänks med 42,5 % på två år samt att EU-kommissionen erbjuder sig att köpa upp produktionskvoter från europeiska producenter.

Fel! Okänt namn på

Förhoppningsvis kommer uppköpsprogrammet att innebära att EU:s hårt kritiserade subventionerade export upphör, men det finns i förslaget inga garantier för detta. Prissänkningarna kommer att skapa stora påfrestningar för såväl svenska som andra europeiska odlare, som dock kompenseras. Även de länder som tillhör sockerprotokollet kommer att ges viss kompensation, även om de förslag som hittills presenterats är helt otillräckliga.

De minst utvecklade länderna framstår emellertid som de stora förlorarna idag. Löftet om framtida tillträde till EU:s lönsamma marknad har skapat förväntningar och stora investeringar har gjorts i bland annat Moçambique och Zambia – länder som bedöms vara konkurrenskraftiga exportörer på längre sikt och där sockerproduktionen kan ge betydande bidrag till fattigdomsbekämpningen. De förväntade extra inkomsterna från exporten till EU har i många fall varit nödvändiga för att finansiera de stora investeringar som sockerproduktion kräver. Om nu priset i EU sänks snabbt och kraftigt riskeras dessa investeringar. Det finns också en stor risk att, i den mån investeringar och produktion fortsätter, sociala och miljömässiga förhållanden i produktionen försämras om lönsamheten pressas så hårt.

Sverige bör verka för att de MUL-länder som drabbas av sockerreformens prissänkningar ges särskilt stöd till uppbyggnaden av en ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar sockerproduktion.

Stockholm den 3 oktober 2005

Carina Adolfsson Elgestam (s)